

Fondene eller Midlerne virkelig fuldt Bederlag. Det kan ikke gaa an — i alt Fald ikke under alle Forhold eller alle Betingelser med Hensyn til Afhændelse — at laste meget ind paa Markedet paa en Gang; det trykker Priserne, og selv om det ikke sker paa en Gang, naar det vel sker successtvt, men i nær Paafølge af hinanden, vil der ikke være Haab om, at Præstegaardene eller Præstelønningsmidlerne, og det mener jeg, man ubetinget bør sørge for, blive stadesløse, hvis en saadan Lov skal gives. Jeg tror derfor, at hvis man slutter sig til Grundtanken i § 1, maa den undergives adskillige Begrænsninger, adskillige Restriktioner, for at man ikke skal komme til at gaa Kirkens Interesser for nær, men jeg tror ikke, det vil være umuligt at bringe en Samklang til Stede. Det andet vigtige Punkt er altsaa dette, at der staffles Præstelønningsmidlerne Bederlag, at de blive fuldstændig stadesløsholde og saa den fulde Værdi. Naar man vil varetage de kirkelige Interesser, er man jo selvfølgelig nødt til at holde strengt paa det, og det mener jeg, Lovgivningsmagten ikke kan undlade, naar den vil kunne regulere dette Forhold uafhængig af en almindelig Præstelønningslov. Sagen var jo en anden, naar det skete i Forbindelse med en almindelig Regulering af Præstelønningerne, hvor man altsaa vilde saa det, man tabte paa det ene Sted, erstattet — og det forhaabentlig ogsaa rigelig — ved den øvrige Lønningsmaade. Men her, hvor det skulde løses særlig, og netop som § 3 siger: „indtil Præsterens Lønningsforhold nærmere ordnes ved Lov“, altsaa som noget, der staar hen i en ubestemt Fremtid, er man jo meget stærkt opfordret til at varetage, at der ikke sker nogen Skade ved Maaden, hvorpaa Afhændelsen finder Sted, men at der virkelig gives fuldt Bederlag. Men nu antager jeg det for ganske umuligt at staffe et fuldt Bederlag, naar Præstegaardsjorden skal afhændes ved et bundet Salg, ved et Salg, der kun maa finde Sted til Husmandslobder, og hvor Udbydning altsaa ikke kan ske paa den sædvanlige Maade, som det nu sker, nemlig enten samlet eller i Parceller, hvor man altsaa ser, hvad man faar højt Bud paa, men hvor man derimod skal afhænde alene paa en vis bestemt, begrænset Maade, og vel kan sige nej, som det ses, dersom der ikke opnaas en vis Taksationsværdi, men saa ikke maa afhænde, uagtet Præstegaardens Interesse maaste kræver det. Man vil overhovedet ikke kunne saa Bederlag for den virkelige Værdi ved en Auktion, der er saaledes bunden og endnu mere bunden,

hvis Husmandslobderne, som det formentlig maa antages efter Forslagets Hensigt, skulde være baandlagte som Bondejord, saa at det ikke er fri Ejendom, men en med forstellig af Lovgivningen paalagte Baand bebyrdet Ejendom. Allerede af denne Grund mener jeg, at det er umuligt, at man fra de kirkelige Interessers Side kunde gaa ind paa Bestemmelsen i § 2, sidste Stykke, som netop omtaler den Slags Salg, hvor Kommunerne vilde overtage det; der skulde de bortselges til fri Ejendom med ovennævnte Forpligtelse, altsaa til Husmandslobder og baandlagte som saadanne. Det tror jeg vilde være til yderligere Skade for disse Lønningsinteresser. Det vilde altsaa være uforeneligt, mener jeg, med det Maal at saa det fulde Bederlag, at gaa ind paa en saadan Tanke, som der er givet mig Anledning til at overveje, at man indrømmer Kommunen Forfølsret, thi ogsaa det er at stille til Auktion uden at saa Overbud. At en vis Lyfthavende kan komme og sige: for det højeste Bud tager jeg det, svækker ubetinget Auktionens rimelige Udbytte. Og for sig forekommer det mig, at det kunde være tilstrækkeligt, om Kommunerne vare bemyndigede til at købe, altsaa blive de højstbydende, naar de dertil fik den yderligere Begunstigelse, som omhandles i § 3, at hele Købesummen kan blive indbetaende, naar det er Kommuner, der erhverver Jorderne med dette Maal for Dje. Her vilde jeg dog ikke anfæ det for absolut udeluftet, at disse Lønningsinteresser fuldstændig kunne varetages, naar man tænker sig, at der, førend der skrives til den fri Auktion, er en Ret for Kommunen til i Overensstemmelse med § 2, 2det Stykke, at ønske eller forlange det overdraget efter en Vurdering eller Taksation. Ganske vist er jeg tilbøjelig til at tro, at Taksationen er en mindre heldig Maade at finde den fulde Værdi paa, at der er den Fare derved, at det let kan hændes, at Lønningsmidlerne komme til kort, i Særdeleshed hvis man maatte berygte, at Taksatorerne havde den Forestilling, at det gælder om at staffe de paagældende Kommuner det billigt. Det maatte nødvendigvis gøres klart, at det er slet ikke Meningen, det er kun Meningen at staffe dem Jorder mod Erstatning til Lønningsfondene. Uagtet jeg ganske i Almindelighed tror, at der er en Fare for, at Taksatorerne let kunne gaa ud fra Indtrykket af hele Tendensen i en saadan Lov i Retning af, at det skulde være en Burdering, der var lavet for at staffe Kommunen og det sociale Djemed, man forbinder med Lovforslaget, disse Jorder, lader det sig dog formentlig afværge, men rigtignok ved en